

RURALNI RAZVOJ EVROPSKE UNIJE

Predavanje 2

12.03.2020.

IDEJE O UJEDINJENJU EVROPSKIH DRŽAVA

- ◉ Ideje o jedinstvu Evropskih država stare su više vekova
- ◉ Posle Drugog svetskog rata formiraju se prve zajednice
- ◉ Nosioци ideje ujedinjenja: Francuska i Nemačka
- ◉ Evropska zajedica za ugalj i čelik

EVROPSKA EKONOMSKA ZAJEDNICA - NASTANAK I RAZVOJ

- ⦿ 25. mart 1957. godine RIMSKI SPORAZUM
- ⦿ Zemlje osnivači:
 1. Nemačka
 2. Francuska
 3. Italija
 4. Holandija
 5. Belgija
 6. Luksemburg

POČETNI CILJEVI AGRARNE POLITIKE EVROPSKE UNIJE - ČLAN 39. RIMSKOG SPORAZUMA

1. Rast produktivnosti i primena tehničko-tehnološkog
progresu
2. Obezbeđenje prihvatljivog nivoa životnog standarda za
poljoprivrednike
3. Stabilizacija tržišta
4. Sigurnost snabdevanja potrošača
5. Snabdevanje potrošača hranom po prihvatljivim cenama

PRINCIPI CAP

1. Jedinstveno tržište
2. Prioritetnost Unije
3. Finansijska solidarnost

EFEKTI PRIMENE ZAJEDNIČKE AGRARNE POLITIKE (CAP)

- ❖ Zajednička agrarna politika (CAP) počela je da se primenjuje 1. juna 1962. godine
- ❖ Za potrebe poljoprivrede trošilo se 75% budžeta EEZ
- ❖ CAP je, već u prvoj deceniji svoje primene, dovela do pozitivnih, ali i negativnih efekata

SAVREMENA ISKUSTVA EVROPSKE U PRIMENI ZAJEDNIČKE AGRARNE POLITIKE (CAP)

POZITIVNI EFEKTI CAP

- Rast produktivnosti u poljoprivrednoj proizvodnji
- Rast prinosa
- Povećanje proizvodnje hrane
- Povećanje dohotka farmera
- EEZ od uvoznika hrane postaje izvoznik

SAVREMENA ISKUSTVA EVROPSKE U PRIMENI ZAJEDNIČKE AGRARNE POLITIKE (CAP)

NEGATIVNI EFEKTI CAP

- Smanjenje kvaliteta prirodnih resursa (zemljišta) usled intenziviranja proizvodnje
- Pojava viškova određenih proizvoda čije je čuvanje zahtevalo dodatne troškove
- Pojava subvencionisanog izvoza koji se kritikuje na svetskom tržištu
- Rast troškova za finansiranje CAP
- Regionalne razike u stepenu razvijenosti poljoprivrede i ruralnih područja

SAVREMENA ISKUSTVA EVROPSKE UNIJE I ZEMALJA CENTRALNE I ISTOČNE EVROPE U PRIMENI KONCEPTA RURALNOG RAZVOJA

○ Najnovijim reformama **CAP** prerasta u **CARPE**

CAP - Zajednička agrarna politika

CARPE - Zajednička agrarna i ruralna politika

○ Nova politika EU ima sledeće ciljeve:

1. *Stabilizacija tržišta*

2. *Nadoknade za ekološki i kulturni ambijent*

3. *Inicijativu za ruralni razvoj*

4. *Izdvajanja za pomoć u prilagođavanju tokom tranzicionog perioda*

SAVREMENA ISKUSTVA EVROPSKE UNIJE I ZEMALJA CENTRALNE I ISTOČNE EVROPE U PRIMENI KONCEPTA RURALNOG RAZVOJA

○ AGENDA 2000

Dokument kojim se RURALNI RAZVOJ uvodi kao novi stub CAP

MULTIFUNKCIONALNOST - ključna reč nove CAP

Povezivanje poljoprivrede sa turizmom, prehrambenom industrijom, trgovinom, proizvodnim i uslužnim zanatstvom, zadrugarstvom, obrazovanjem, kulturom, zdravstvom, zaštitom životne sredine, itd.

SAVREMENA ISKUSTVA EVROPSKE UNIJE I ZEMALJA CENTRALNE I ISTOČNE EVROPE U PRIMENI KONCEPTA RURALNOG RAZVOJA

- KONCEPT RURALNOG RAZVOJA ZEMALJA
CENTRALNE I ISTOČNE EVROPE

EGZOGENI MODEL RAZVOJA

SAVREMENA ISKUSTVA EVROPSKE UNIJE I ZEMALJA CENTRALNE I ISTOČNE EVROPE U PRIMENI KONCEPTA RURALNOG RAZVOJA

- ◉ *Za egzogeni model razvoja je karakteristično da se zasniva na kvantitativnom rastu, mobilnosti radne snage i kapitala i pomeranje strukturnih problema u periferna područja.*
- ◉ **Migracije stanovništva**
- ◉ **“pražnjenje ruralnih područja” - održivi razvoj se dovodi u pitanje**
- ◉ **Produbljavaње razlika u stepenu ekonomske razvijenosti između gradova i sela**

FINANSIRANJE PROGRAMA INTEGRALNOG RURALNOG RAZVOJA OD STRANE EVROPSKE UNIJE

○ LEADER program

- Pokrenut od strane Evropske komisije 1991. godine
- Cilj - veći stepen uključivanja lokalnih zajednica u programe ruralnog razvoja
- Uvodi se *bottom-up* pristup
- LEADER+ program pokrenut 2006. godine

FINANSIRANJE PROGRAMA INTEGRALNOG RURALNOG RAZVOJA OD STRANE EVROPSKE UNIJE

- Ruralna politika u EU se finansira iz četiri fonda:
 1. Evropski regionalni razvojni fond
 2. Evropski društveni fond
 3. Evropski garancijski i savetodavni fond za poljoprivredu
 4. Finansijski instrumenti za ribolov

PROGRAMI RURALNOG RAZVOJA ZA ZEMLJE KANDIDATE

- ◉ Ruralna područja novih zemalja članica Evropske unije znatno su nerazvijenija i siromašnija u odnosu na stare članice
- ◉ U cilju pružanja podrške i što uspješnijeg usvajanja *aquis communautaire* iz oblasti ruralnog razvoja EU kreira različite programe:
 1. PHARE 2000+ predpristupni fond za oblast ruralnog razvoja
 2. ISPA - finansiranje projekata iz oblasti saobraćajne infrastrukture i zaštite okruženja
 3. SAPARD - namenjen prilagođavanju poljoprivrede i agrarne politike novih članica

POLITIKA RURALNOG RAZVOJA EU ZA PERIOD OD 2007. DO 2013. GODINE

- ◉ S povećanjem broja članica u EU javlja se potreba za reformisanjem postojeće politike ruralnog razvoja
- ◉ Značaj politike ruralnog razvoja u Evropskoj uniji je velik s obzirom da je preko 90% teritorije EU ruralno područje

- ◉ Tri stuba politike ruralnog razvoja EU (2007. - 2013.)
 1. Unapređenje konkurentnosti u sektoru poljoprivrede i šumarstva,
 2. Unapređenje okruženja,
 3. Unapređenje kvaliteta života u ruralnog području i stimulisanje diverzifikacije ruralne privrede